

(Насловна страна)

ДЕКЛАРАЦИЈА МОР-а

О ОСНОВНИМ

ПРИНЦИПИМА И

ПРАВИМА НА РАДУ

И НЈЕНА ПРИМЈЕНА И ПРАЋЕЊЕ

*Усвојена
На осамдесет шестом засједању
Међународне организације рада
Женева, 18. јуна 1998.*

Опредјелења изражена у публикацијама МОП-а, која су сагласна са праксом Уједињених нација, као и материјали садржани у овим публикацијама, не представљају мишљење Међународног бироа рада које се односи на правни статус било које земље, подручја или територије или њихових власти, нити се односе на било какво њихово разграничавање.

Аутори носе пуну одговорност за потписане чланке, студије или друге прилоге, а публикација не представља подршку МБР ставовима који су у њој изражени.

Позивање на имена компанија и комерцијалних производа или процеса не значи истовремено и подршку Међународног бироа рада, као што ни било какво неспомињање неке одређене компаније, комерцијалног производа или процеса не представља знак неодобравања.

Публикације МОП-а могу се набавити у свим већим књижарама или у локалним представништвима МОП-а у великом броју земаља, или се могу директно поручити од *ILO Publications, International Labour Office, CH - 1211 Geneva 22, Switzerland.*

Каталози или спискови нових публикација могу се добити бесплатно на горњој адреси.

УВОДНА РИЈЕЧ

Међународна организација рада је 18. јуна 1998. усвојила *Декларацију МОР-а о основним принципима и правима на раду и Анекс о њеној примјени и праћењу* у Женеви и на тај начин преузела изазове глобализације која је у средишту значајне дебате која се води у МОР-у све од 1994. Иако глобализација представља један од фактора економског раста, а економски раст јесте предуслов друштвеног напретка, и даље остаје чињеница да она сама по себи није довољна као гаранција тог напретка. Потребно је да буде праћена одређеним бројем социјалних правила која ће се заснивати на заједничким вриједностима и на тај начин омогућити свима онима који су укључени да траже свој праведни удио у богатству које су они помогли да се створи.

Циљ Декларације је помирити жељу за стимулацијом националних настојања да би се обезбиједио друштвени напредак који ће тећи упоредо са економским напретком са потребом за поштовањем различитих услова, могућности и оријентација који постоје у појединим земљама.

Први корак у овом смјеру учињен је у Копенхагену 1995., када су челници држава и влада присутни на Самиту о друштвеном развоју усвојили посебне обавезе и Акциони програм који се односе на “основна права радника” – забрану присилног рада и рада дјецe, слободу удруживања, права на организовање и колективно преговарање, једнако награђивање за једнаки рад, као и укидање дискриминације приликом запошљавања. Министарска конференција Свјетске трговинске организације (WTO), одржана у Сингапуру 1996., отворила је могућност за предузимање наредног корака.

Државе су потврдиле своју обавезу поштовања међународно признатог језгра стандарда рада, подсјетиле да је МОР тијело надлежно за постављање и бављење овим стандардима и поново потврдиле своју подршку њеном раду на унапређењу истих.

Усвајање Декларације МОР-а је трећи корак. Оно представља значајан допринос циљу који је постављен у ставу 54(б) Акционог програма који је усвојен на Самиту у Копенхагену, а то је заштита и унапређење поштивања основних права радника, којим се захтијева од држава потписница одговарајућих Конвенција МОР-а да их у цијелости проводе а да друге државе воде рачуна о принципима постављеним у овим Конвенцијама.

Постојећи механизми надгледања већ обезбјеђују средства за осигуравање примјене Конвенција у државама које су их ратификовале. За оне које нису, Декларација пружа врло важан нови помак у том правцу. Као прво, она признаје да чланице МОР-а, чак и ако нису ратификовале Конвенције о којима је ријеч, имају обавезу да поштују “у доброј намјери и у складу са Уставом, принципе који се односе на основна права и који су предмет ових Конвенција”. Као сљедеће, а то је први вид примјене и праћења који је дат у Анексу Декларацији, овај циљ се настоји постићи провођењем јединствене уставне процедуре МОР-а, у сагласности са којом се тражи сваке године од оних држава које нису ратификовале кључне Конвенције да поднесу извјештаје о напретку који је постигнут у примјењивању принципа из тих Конвенција.

И коначно, свечано се обавезујући да ће мобилизовати своје буџетске ресурсе у утицај да би помогла својим чланицама у постизању циљева Самита у Копенхагену, Организације је учинила још један корак. Ова обавеза ће имати своје мјесто у глобалном

извјештају, који представља други вид праћења и извјештавања задатог у Анексу. Глобални извјештај ће дати преглед напретка који је постигнут у претходном периоду од четири године, подједнако у земљама које су ратифовале кључне Конвенције и оним које то нису учиниле. Овај извјештај ће представљати основу за процјењивање ефикасности акције која је предузета у претходном периоду и почетну тачку за планове дјеловања у домену будуће помоћи.

Усвајањем ове Декларације, МОР је преузела изазов који је пред њу поставила међународна заједница. Она је поставила социјални минимум на глобалном нивоу који треба да одговори реалностима глобализације и сада може гледати у нови вијек са обновљеним оптимизмом.

Michel Hansenne

**ДЕКЛАРАЦИЈА МОР-а О
ОСНОВНИМ
ПРИНЦИПИМА И ПРАВИМА НА РАДУ**

Будући да је МОР основан у увјерењу да је социјална правда од суштинског значаја за универзални и трајни мир;

Будући да је економски рад важан, али не и довољан за обезбјеђење праведности, друштвеног напретка и искорјешивања сиромаштва, потврђујући потребу да МОР унапређује снажне социјалне политике, правду и демократске институције;

Будући да се МОР треба, сада више него икад, ослањати на све своје постављене стандарде, техничку сарадњу и истраживачке ресурсе у свим областима своје надлежности, нарочито у области запошљавања, стручне обуке и радних услова, да би се обезбиједило да, у контексту глобалне стратегије економског и друштвеног развоја, економска и социјална политика буду компоненте међусобног јачања у циљу стварања широко заснованог одрживог развоја;

Будући да МОР треба да указује посебну пажњу на проблем лица са специјалним социјалним потребама, нарочито оних који су без запослења и радника миграната, и да помаже и да мобилизује међународна, регионална и национална настојања у циљу рјешавања њихових проблема и да унапређује ефективне политике у циљу запошљавања;

Будући да је, у настојању одржавања везе између социјалног напретка и економског раста, гаранција основних принципа и

права на рад од посебног значаја по томе што омогућава
лицима која су у питању да слободно захтијевају и на основу
једнаке могућности свој праведни удио у богатству које су
помогли да се створи, и да у потпуности остваре своје људске
потенцијале;

Будући да МОП има уставни мандат као међународна организација и
компетентно тијело да поставља и да се бави међународним
стандардима рада и да ужива универзалну подршку и
признање у промовисању основних права на раду као израз
својих уставних приципа;

Будући да је хитно, у ситуацији све веће економске међузависности,
поново афирмисати непромјењиву природу основних
принципа и права садржаних у Уставу Организације, као и
њихову универзалну примјену;

Међународна конференција рада,

1. Подсећа:

(а) да, слободно придружујући се МОП-у, све чланице
подржавају принципе и права који су наведени у Уставу и
Декларацији из Филадельфије и обавезују се да ће радити у
правцу постизања свеукупних циљева Организације свим
својим средствима и у потпуности у оквиру својих
специфичних околности;

(б) да су ови принципи и права израђени и постављени у
облику посебних права и обавеза у Конвенцијама које су
признате за основне подједнако унутар и изван

Организације.

2. Објављује да све чланице, чак и ако нису ратификовале Конвенције о којима је ријеч, имају за обавезу, која проистиче из саме чињенице њиховог чланства у овој Организацији, да поштују, унапређују и остварују, у доброј намјери и у складу са Уставом, принципе који се тичу основних права која су предмет ових Конвенција, то јест:
 - (а) слободу удруживања и дјелотворно признавање права на колективно преговарање;
 - (б) укидање свих облика присилног или принудног рада;
 - (ц) укидање дискриминације у односу на запошљавање и занимање.
3. Признаје обавезу Организације да помаже своје чланице, у одговору на њихове установљене и исказане потребе да би се постигли ови циљеви у потпуности користећи уставна, оперативна и буџетска средства и помоћ, као и да потиче друге међународне организације са којима је МОП успоставила односе у складу са чланом 12. Устава у подршци овим настојањима:
 - (а) тако што ће понудити техничку сарадњу и савјетодавне услуге у циљу унапређења ратификације и имплементације основних Конвенција;
 - (б) помагати оним чланицама, које још нису у позицији да ратификују неке или све ове Конвенције, у њиховим настојањима да поштују, унапређују и остварују принципе који се односе на основна права која су предмет ових Конвенција; и

(ц) помагати чланице у њиховим настојањима да створе климу економског и социјалног развоја.

4. Одлучује да ће у циљу постизања потпуног ефекта ове Декларације, примјењивати промоционални прилог о примјени и праћењу, који је важан и ваљан, у складу са мјерама као што су спецификоване у додатку овој Декларацији и који ће се сматрати за њен интегрални дио.
5. Наглашава да се стандарди рада неће користити у протекционално комерцијалне сврхе и да се на ништа из ове Декларације или њеног додатка о примјени и праћењу не може позивати или користити у такве сврхе; поред тога, ова Декларација и њен додатак о примјени и праћењу ни на који начин не доводе у питање компаративну предност било које земље.

Анекс

Примјена и праћење Декларације

I. СВЕУКУПНА СВРХА

1. Циљ овог прилога о примјени и праћењу описаног у наставку текста је да промовише настојања која улажу чланице Организације у унапређивању основних принципа и права обухваћених Уставом МОР-а и Декларацијом из Филадельфије, а који се поново потврђују у овој Декларацији.

2. У свјетлу овог циља, који је строго промоционалне природе, овај додатак о примјени и праћењу ће омогућити идентификовање оних области у којима се помоћ Организације кроз активности техничке сарадње може показати од користи за њене чланице и помоћи им у имплементацији ових основних принципа и права. Ово не представља замјену за успостављене надзорне механизме, нити ће спрјечавати њихово функционисање; према томе, специфичне ситуације унутар домена ових механизма неће бити испитиване или провјераване у оквиру ових примјена и праћења.

3. Два аспекта ове примјене и праћења, који су описани у тексту што слиједи, заснивају се на постојећим поступцима: годишње праћење које се односи на нератификоване основне Конвенције захтијеваће само нека прилагођавања садашњих модалитета у примјени члана 19. став 5(е) Устава; а глобални извјештај ће послужити за постизање најбољих резултата процедура које су спроведене у складу са Уставом.

II. ГОДИШЊА ПРИМЈЕНА И ПРАЋЕЊЕ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА НЕРАТИФИКОВАНЕ ОСНОВНЕ КОНВЕНЦИЈЕ

А. Сврха и домен

1. Сврха је да се сваке године омогући преглед настојања у складу са Декларацијом која улажу чланице које још увијек нису ратификовале све основне Конвенције и које ће путем поједностављених поступака замијенити четворогодишњи преглед који је увео Управни савјет 1995.

2. Ово праћење покриваће сваке године четири области основних принципа и права као оне које су спецификоване у Декларацији.

Б. Модалитети

1. Ово праћење засниваће се на извјештајима који се захтијевају од чланица на основу одредби из члана 19. став 5 (е) Устава. Обрасци извјештаја биће направљени тако да се могу добити информације од влада које нису ратификовале једну или више основних Конвенција о било којим промјенама до којих је можда дошло у њиховом закону и пракси, имајући у виду члан 23. Устава и установљену праксу.

2. Преглед ових извјештаја, које прикупља Биро, извршиће Управни савјет.

3. У погледу увода у извјештаје који буду прикупљени на овај начин, поклањајући пажњу било којем од видова који би могли да захтијевају детаљнију дискусију, Биро се може позвати на групу експерата које у ову сврху именује Управни савјет.

4. Прилагођавања постојећих поступака Управног савјета биће испитане како би се омогућило чланицама које нису заступљене у Управном савјету да пруже, на најбољи могући начин, објашњења која могу бити потребна или од користи током дискусија Управног савјета како би допуниле информације садржане у њиховим извјештајима.

III. ГЛОБАЛНИ ИЗВЈЕШТАЈ

А. Сврха и домен

1. Сврха овог извјештаја је да пружи динамичну глобалну слику у односу на сваку од категорија основних принципа и права која је примијећена током претходног четворогодишњег периода и да послужи као основа за процјену дјелотворности помоћи коју је пружила Организација, као и за одређивање приоритета у наредном периоду, у облику акционих планова за техничку сарадњу намијењену првенствено мобилизовању унутрашњих и спољних ресурса који су неопходни за њихово извођење.

2. Извјештај ће, сваке године, наизмјенично покривати једну од четири категорије основних принципа и права.

Б. Модалитети

1. Извјештај ће бити сачињен у оквиру одговорности Генералног директора на основу званичних информација, или информација које се прикупе и процијене путем установљених поступака. У случају држава које нису ратификовале основне Конвенције, он ће се заснивати на налазима из горе споменутог

годишњег праћења. У случају чланица које су ратификовале ове Конвенције, овај извјештај ће се нарочито заснивати на извјештајима као што је наведено у одредбама члана 22. Устава.

2. Овај извјештај подноси се Конференцији за трипартитну дискусију као извјештај Генералног директора. Конференција се може бавити овим извјештајем одвојено од извјештаја из члана 12. својих Сталних правила, и може о њему дискутовати током засједања које је у потпуности посвећено овом извјештају, или на било који други одговарајући начин. Након тога задатак је Управног савјета, да на раном засједању, на основу ове дискусије донесе закључке о приоритетима и акционе планове за техничку сарадњу који ће се примјењивати у наредном периоду од четири године.

IV. ПОДРАЗУМИЈЕВА СЕ ДА:

1. Приједлози за измјене и допуне Сталних правила подносе се Управном савјету и Конференцији од којих се тражи да примјене претходне одредбе.

2. Конференција ће, благовремено, извршити ревизију функционисања ове примјене и праћења у свјетлу стеченог искуства како би процијенила да ли он на одговарајући начин испуњава свеобухватни циљ изражен у Дијелу I.

Претходни текст је Декларација МОР-а о основним принципима и правима на раду и њена примјена и праћење које је на прописан начин усвојила Генерална конференција Међународне организације рада на осамдесет шестом засједању одржаном у Женеви које је проглашено завршеним 18.јуна 1998.

У ПОТВРДУ ЧЕГА ми стављамо своје потписе овог деветнаестог дана мјесеца јуна 1998.године.

Предсједник Конференције,
JEAN- JACQUES OECHSLIN

Генерални директор Међународног бироа рада,
MICHEL HANSENNE

